

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI
EGYLET TULAJDONA.
TELEFON: 158 SZÁM.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ
EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEJELNIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10 SZÁM
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lel, rendszeres tagdíja évi 200 lel, klszgdák, gazdatisztek és gazd. alk. részére 150 lel. A tagok az Erdélyi Gazdát 150 lel pótdíj ellenében kapják.

A lapfelfigyelő bizottság felfigyelése mellett felelős szerkesztő és kiadó;

TÖRÖK BÁLINT

AZ E. G. E. TITKÁRA

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 400 lel Negyed évre 100 lel
Fél évre 200 lel Egyes szám 8 lel

Lapunk minden számának címszalagjára reávezzük az egyesületi tagok és az előfizetők tagdíj-, illetve előfizetési díjhátralékát. Arra kérjük tisztelt olvasóinkat, hogy a címszalagon kimutatott hátralékot az E. G. E., illetve az Erdélyi Gazda kiadóhivatala címére, külön felszólítás bevétele nélkül beküldeni sziveskedjenek.

Takarékossági nap.

Még nem mehetett át a köztudatba, azonban fel kell jegyeznünk a mai nemzedék számára, hogy október 31-én tartotta meg Magyarország először a takarékosági napot. Ezzel a milánói Nemzetközi Takarékosági Intézet buzdítására az Északamerikai Egyesült Államok, Olaszország, Németország, Svájc, Svédország, Hollandia, Csehország és Ausztria példáját követve, ahol ezt a napot mindenfelé a takarékoság érdekében szóval, írásban és képben való propagandának szentelik.

Erre a népszerűsítő, toborzó munkára nálunk is nagy szükség van, mert a takarékoság bizony nem tartozott eddig nálunk sem a legelterjedtebb erények közé. Nemcsak a pénzzel, de az időnkkel, az egészségünkkel, az élelemmel, a fényüzési kiadásokkal, a terményeinkkel s a gazdasági felszerelésünkkel sem tudunk eléggé takarékoskodni. A legutóbbi évek ugyan kemény iskolát jelentettek sokak számára, de azért a legtöbbben még ma is csak félve, szégyenkezve, leplezgetve mernek a megrögzött, rossz szokásokkal szakítani s nem büszke magától értetődéssel, hanem szinte bocsánatkérőleg gyakorolják a takarékoság szép erényét. Mások viszont azt hangoztatják, hogy az inflációs korszak tanulságai megmutatták, mennyivel rosszabbul járt a takarékos ember a könnyelmű adósságcsinálónál. Az előbbinek elolvadt a fáradtságosan összekuporgatott vagyona e nehéz idők tüzes kohójában, míg az utóbbi vigan sültögette a mások javait pusztító lángnál a maga pecsenyét és habár maradandó értékeket ő sem igen tudott ezen a nagy világrengésen átmeneni, legalább klélvezte fenéig a kínálkozó lehetőségeket.

Új gondolkodásnak, új eszményeknek kell jönniök, hogy a takarékoság megcsufolt hamupipókéjét az emberiség megint trónra emelje; hogy mai szegénységünkben megint hozzájáruljunk temérdek lemondás, önfegyelmzés és áldozat árán a gazdasági erőgyűléshez; hogy elfelejtsük mindazt a veszteséget, amit hosszú évek takarékoskodásának széporladi eredményében elvesztettünk és előről kezdjük a régi munkát, a régi küzdelemmel.

Csupán egyetlen ponton hagyjon fel gazdaközönségünk az eddig éppen csak ott, helytelen irányban tanúsított takarékosággal: mikor az agrár érdekképviseletiszervezetekkel szemben fennálló tagsági díjtartozásokról és az agrárius szervezkedés támogatásáról van szó. Mert itt a legnagyobb bőkezűség és áldozatkészség a közérdekkel iránt egyszersmind a legjózanabb és legelőrelátóbb takarékoskodás is önmagunkkal szemben.

(—r)

A szőlővessző leszedéséről és télire való elvermeléséről.

Irta: Szirányi Jenő

szőlészeti- és borászati főfelügyelő, igazgató.

Itt az ideje annak, hogy a szőlő lombzata lehull és a termelők számonveszik, hogy úgy az európai, mint az amerikai szőlővesszőkből mennyi termést várhatnak. Ugyanakkor kiki számot vet azzal is, hogy viszonyaihoz képest a vesszőt leszedi-e még az ősz folyamán, vagy tavaszig a tőkén hagyja. Ahol azt az éghajlati viszonyok megengedik, illetve lehetővé teszik, tudjuk, legjobb, ha a vessző a tőkén tel, mert nincs az a vermelő, ahol jobban el lehetne tartani télen át a vesszőt, mint a tőkén. Igen ám, de ebbe beleszól az is, hogy tavasszal milyenek a munkásviszonyok. Ott, ahol ősszel és tél elején elegendő számú és olcsó munkást lehet kapni, tavasszal pedig a helyi és környékbeli gazdaságok vagy egyéb munkaalakalmak elvonják a szőlőgazdától a munkás kezét, vagy tavasszal annyira megdrágulnak a munkabérek, hogy a vesszővel való foglalkozás, ha azt tavasszal szedjük, nem rentabilis, ott, de meg ahol az éghajlati viszonyok különben is úgy parancsolják, ősszel és tél elején kell a vesszőt leszedni.

Ezt a munkát a legtöbb helyen úgy végzik, hogy a vesszőt a tőkéről levagdalva, azt az előírt dugványhosszúságra felszabdallják és kötegekbe kötve elvermelik.

Gondolkozunk csak el egy kissé azon, hogy a szőlővessző télire való eltevésének ezt a módját minden tekintetben helyesnek lehet-e ítélni?

Ha a szőlővesszőkötegeket minden esetben a legelőkeltebben sterilizált homokba vagy vermelőföldbe vermelhetnénk, azt mondanám, hogy ez az eljárás helyes. De viszont nagyon jól tudom, hogy ez mennyire nem így van. A vermelőhomok — az esetek több mint 90 százalékában — egészen bizonyos, hogy fertőzve van, olyan gombákkal, amelyek a vesszőre feltétlenül károsak, amilyenek például a botrytis és a gyökérpenészek és más, még nem is igen ismert fajták. De meg a vermelőhomok sterilizálása is azonnal illuzóriussá válik, ha meg gondoljuk, hogy hiszen a legtisztább homokot is mi magunk fertőzzük meg azzal, hogy a vesszőt beleágyazzuk, mert felette valószínű, sőt bizonyos, hogy éppen az elvermelni szándékolta szőlővesszővel tulontul elegendő fertőző csirát viszünk bele a homokba.

Hogy a szőlővessző a tél folyamán a vermelőben a legtöbb esetben tényleg megfertőződik, az kétségtelenül bizonyított van. Nézzük csak meg a veremből kikerült vesszőt tavasszal vizsgáljuk meg azt alaposan. Ha a vesszőnek akár a felső, akár az alsó végén metszlapot vágunk, a legtöbb esetben azt fogjuk látni, hogy ezen a metszlapon apró, barna vagy szürke pontocskák — sőt esetleg más foltok is — mutatkoznak. Ha a metszlapvágással tovább haladunk, még mindig látjuk ezeket a pontokat, esetleg foltokat, még pedig a metszlapnak mindig ugyanazon részén, jelölül annak, hogy az beljebb haladva, folytatását képezi

annak a pontnak, amit legelőször láttunk. És még a jobbik eset az, amikor a vessző alsó vagy felső csonkjának apránként való lemetésével azt vesszük észre, hogy ezek a pontok ritkulva, a büttyökig megszűnnek, elfogynak, de számtalan esetet látni olyant, hogy elszabdalthatta az ember az egész vesszőt, végig beteg volt biz az. Ugy van, beteg az ilyen vessző, mert az ilyen pontok azt jelentik, hogy annak szövetébe a seben keresztül, valamelyik káros gomba micéliuma hatolt be. Ha az ilyen szőlővesszőt hosszában áthasítjuk, egészen jól meg lehet látni, hogy egyik másik micéliumszál milyen messzire felhatolt annak edényeiben.

Nem mondom, gyakran megesik, hogy a micélium nem hatol be egészen a büttyökig, vagyis az ilyen vessző, ha az alsó csonkját levágjuk, s felső végén nincs megfertőzve, egészséges; de mi történik, ha felső csonkján is fertőzést kapott? Ezt a felső csonkot nem mindig lehet ledobni, mert hiszen az oltványkészítésnél arra a legtöbb esetben szükség van. De tovább megyek: a vermelőben való fertőzés a szőlővessző egyéb sebei át is behatol és ilyenek is vannak éppen elegendő számmal ott, ahol a vessző felkészítése alkalmával egy-egy honaljajtást, vagy erősebb kacsot vágott le arról a munkás ilyen helyen még vizsgálni sem igen lehet, hogy a vessző fertőzött-e vagy nem, egyrészt, mert nem igen látjuk meg, hogy van-e azon ilyen seb és másrészt, mert ilyen helyen vizsgálva, a késsel kárt tehetünk, sőt teszünk is a vesszőben.

Azt hiszem nem kell bővebben magyaráznom, hogy az olyan szőlővessző, melynek szövetében bármilyen gomba micéliumát találjuk, sem elültetésre, sem oltványkészítésre nem alkalmas, akár európai, akár amerikai vesszőről legyen szó. Az ilyen vesszőből, ha akár mint dugvány, akár mint oltvány ki is hajt, tartós és életképes szőlőtőke sohasem lesz.

Egy alkalommal nagyobb amerikai hibrid szőlővesszőszállományt kellett megvizsgálnom, mely tavasszal, egy nagyobb termelőtől, oltványkészítési célra érkezett. A vessző, úgy alsó, mint felső végén levő sebei át meglehetősen fertőzött volt. A fél kíváncsiságára az egész mennyiséget átvizsgáltam s mert az illetőnek azokra nagy szüksége volt, miután tanácsom ellenére (hogy t. i. az egészet bocsássa az eladó rendelkezésére) mégis úgy határozott, hogy azokat a vesszőket, melyeknek metszési lapja teljesen tiszta, megtartja, kérésére megtettem neki azt a szivességet, hogy az egészségeseknek látszó vesszőket számára — a legnagyobb gonddal — személyesen kiválogattam. Ezt a kiválogatott mennyiséget az illető oltványkészítésre használta fel. Minthogy azonban tanácsom ellenére cselekedett, hogy bebizonyítsam neki helytelen eljárását, megkértem, engedje meg, hogy oltványai fejlődését a nyár folyamán figyelemmel kísérhessem. Az oltványok készítésüktől a kivesedésig a leggondosabb kezelésben részesültek ugyan de az eredmény mégis engem igazolt, mert valóban lesújtó volt. Az eredés ugyanis alig ütötte meg az 5 százalékot.

Ezt a példát csak annak a dokumentálására hoztam fel, hogy ha a vessző gombák

micéliumai által fertőzött, akkor, ha még olyan gonddal történik is a beteg vesszőknek az egészségesek közül való kiválogatása, a leg-egészségesebbnek látszó vessző is a legrosszabb eredményt adhatja, mert úgy látszik, hogy van a fertőzésnek egy olyan kezdeti foka, amit még kézinagyítóval sem lehet megállapítani, holott az, mint az eredmény később megmutatja, tényleg jelen van.

(Folyt. köv.)

A kolozsvári állatexport-vásár előkészületei.

A földmivelségi miniszter rendelete értelmében rendszeresítendő exportvásárok ügyében a kolozsvári állategészségügyi hatóságok értekezletre hívták össze az érdekelteket. Az értekezleten, amelyen dr. Simon elnökölt, és Totán Pál állategészségügyi felügyelő ismertette az exportvásárok megszervezésének kérdését, résztvettek: dr. Serban Mihály gazd. ak. tanár, dr. Gugutan N. vágóhídi állatorvos, Popa N. a C. F. R. képviselőjében, Török Bálint az E. G. E. képviselőjében, Dalí János, Kírkósa Gyula mézárasmesterek és Pál Márton az állatexportörök képviselőjében.

Az értekezlet beható tanácskozás után, felszólalása alapján megbizta Török Bálint E. G. E. titkárt, hogy dolgozzon ki egy emlékiratot, amelyben hívja fel a földmivelségi miniszter figyelmét az exportvásárok rendezésével egyidejűleg teendő és felszólalásában körvonalozott sürgős intézkedésekre. Ezek röviden a következők: 1. a külkereskedelmi szerződések és 2. az állattenyésztésügyi egyezmények sürgős megkötése; 3. a vasúti tarifa leszállítása; 4. a vasúti kocsiknak megfelelő minőségben és mennyiségben való rendelkezésre bocsátása; 5. a kiviteli vámok teljes mértékben való eltörlése; 6. a 2 százalékos forgalmiadó eltörlése.

Pál Márton szükségesnek tartaná, hogy az exportvásárokkal kapcsolatosan a kontingensrendszer vezetessék be. Szükségesnek tartaná, hogy a kormány Bécs és Prága székhellyel kormánybiztost nevezzen ki, akiknek az volna a feladata, hogy a fogyasztópiacok felvevő-képessége arányában irányítsák a romániai exportot.

Az értekezleten bíráló tárgyává tették a CFR személyzetének eljárását az állatexporttal kapcsolatosan. Elhatározták, hogy intervenálni fognak a CFR vezérigazgatóságánál a vonatási személyzet megrendszabályozása, a baksisrendszer eltörlése érdekében. Elhatározta az értekezlet, hogy külön is kérni fogja a vasúti vezérigazgatóságtól az 50 százalékos ad valorem fuvaradó eltorlését, amire annál is inkább szükség van, mert Kolozsvártól a vámhatárig az összes mellékköltségekkel együtt többbe kerül az exportszállítmány vasúti szállítása, mint a romániai vámállomástól Bécsig. Míg Jugoszláviából, Magyarországból és Lengyelországból minimális költségekkel történik az állatexport, addig a romániai exportörök legutóbbi sorozatos veszteségeinek részben a magas vasúti fuvar és sok mellékköltség is oka volt.

Totán inspektor bejelentette az értekezleten, hogy a földmivelségi minisztérium az exportvásáron szedendő díjakat a következőképpen állapította meg: 1 százalék ad valorem illeték az exportvásár pénztára javára, 5 lei fejenként karámdíj és 1 leu darabonként a mérlegelés díj.

Az értekezlet az exportra kerülő állatok súlyát páronként minimálisan 14 mázsában kéri megállapítani. Az ilyen súlyú állatok ára Erdélyben jelenleg 16—23 lei között váltakozik kilónként élőszuliban. A moslékkal hizlalt szarvasmarhákért viszont a külföldi vásárlók 30—31 leit fizetnek kilónként élőszuliban.

Az exportvásárok sikere érdekében a vásárt rendező városi hatóságok kívánatosnak tartanák, hogy a szokásos országos vásárokról élőállat ne legyen exportálható, hanem csak a

Kolozsváron, Aradon, Nagyváradon, Szatmáron, Csernovicban és Balázsfalván, illetve Medgyesen rendszeresítendő exportvásárokat felhajtott állatok legyenek az országból kivihetők. A gazdák érdekei azonban mások.

Totán inspektor javaslatára végül elhatározta az értekezlet, hogy a kolozsvári exportvásárt a jelenlegi állatvásártéren fogják megrendezni. A vásártéren felállított karamokat és fülkéket befedik, állandóan fertőtlenítik, hogy az exportra kerülő állatok között a betegség fellépésének veszélyét csökkentsék.

Az „Azoform“-al végzett kísérleteim 1927. évi eredménye.

Az 1926—27. évben többféle kultúrnövénnyel végeztem kísérletet, hogy a legújabbak többek által ajánlott „Azoform“ nevezetű bakteriumkulturát, mely már minden növényre speciálisan ki van tenyésztve, gyakorlati szempontból is kipróbáljam. Az 1926. év őszén rozsot, őszi árpát s búzát oltottam; 1—1 hektáryi területre szükséges magot lehet egyszerre 1 doboz tartalmával, előbb t. i. 3—4 liternyi gyengén cukros vízben feloldva — betocsolni s felhasználni. — Alkalmazása igen egyszerű s könnyű, de kifogástalanul csak géppel való vetés esetén lehet alkalmazni, mert az oltott mag csak így jut közvetlen a jól megporhanyított földbe, 4—5 cm. mélyre, míg ellenben kézzel szórva legalább is pár óráig a napsugarak bakteriumölő hatásának van kitéve, amikor is hatása nagy fokban csökken. Oltott magot tehát csakis borus időben szabad kézzel vetni s utána rögtön beboronálni.

a) Az őszi árpával végzett kísérletem eredménytelenül végződött, mert a tulsok tavaszi csapadék folytán nagyon kiritkult úgy az oltott, mint oltatlan rész, annyira felverte a fű és gyom, hogy csak rendre kaszáltattam le; felgyűjtve kicsépeletlen állapotban takarmányozatom fel.

b) Az őszi búzával végzett kísérletnél a különbség csak abban mutatkozott cséplés előtt, hogy az oltott parcella (3 m. hold) egyenletesebb, talán kissé sűrűbb állású volt, mint az oltatlan. Megjegyzem, hogy az elővetemény már s részben lucernatörés volt, mindkét parcella k. holdankint 150 kg 18 százalékos szuperfoszfátot kapott s így az idej rossz termés-eredmények mellett is elég szép termést adott. Eredmény az oltatlannál 1 k. holdra átszámítva 20 kereszt s 720 kg. szem, míg az oltottnál 23 kereszt s 920 kg. szem; azaz k. holdankint 200 kg-nyi szem s cca 300 kg-nyi szalma a többlet.

c) Őszi rozsnál gyengébb eredményt tapasztaltam; ott szemmel észlelhető különbség nem volt látható; cséplésnél az oltott parcella k. holdra átszámítva 3 kereszt szalma s 80 kg-nyi többlettermést adott az oltatlannal szemben.

d) A tavaszi zab egy kicsit elkésve — ápr. 12 én — volt elveve, mert a tábla — tengeri tarló — vizes volt s nem lehetett munkálni, míg meg nem szikkadt. Ennek dacára az oltott parcella 1—2 nappal hamarabb csírázott s kelt ki; fejlődése elég buja s élénk volt. A beérés mindkét parcellán egyszerre történt; cséplésnél az oltott k. holdankint 32 keresztet s 11 mázsa szemet; az oltatlan pedig csak 27 keresztet s 950 kg szemet adott.

e) Legjobban sikerült a burgonyával végzett kísérlet. Burgonyatermesésre alkalmas könnyű laza homokos talajom kevés van s így csak 3—4 m. holdat szoktam évente ültetni. Már tavaly is oltottam egy cca 200 □ ölnyi parcellát s az szemelláthatólag üdőbb, sűrűbb lombosult volt, mint a többi. Ezen felbuzdulva az idei évben már 1 doboz „Azoform“-al 3 holdra szükséges vetőmagot oltottam be s csak 1/2 holdat ültettem oltatlanul. A kikelés egyszerre történt, de a vegetáció folyamán mindig erősebb zöld, dusabb volt az oltott rész, mint az oltatlan. Megjegyzem, hogy az elővetemény trágyázott tengeri volt, a föld őszi mély szántást s k. holdja 150 kg. Sp. t. kapott. E hét elején szedtük ki a burgonyát s az itteni viszonyok mellett még el nem ért eredményt, azaz 96 mázsát értünk el 1 k. holdon, míg az oltatlan parcella k. holdra átszámítva csak 70 mázsát adott. Amellett a burgonya minősége elsőrangú; szép, nagy, jól beérett gumók, apró alig 10 százaléka az összertermésnek. Az „Azoform“-al való oltás tehát nálam jól bevált s az idei őszi vetést mind oltom vele, csupán ellenőrző parcellákat hagyok oltatlanul. Ami a költséget illeti, az kb. 200 leuba, tehát 35 kg. buza árába kerül, de a terméstöbblet — cca 80—150—200 kg. — bőven megfizeti a befektetést. A gabonatermesésknél az „Azoform“-os kezelés hátrányára szolgált eddig az a körülmény, hogy az üszög elleni csávázás használt szereit kékkő, Porzol, Higosan nem volt alkalmazható, mert vagy a nitrogéngyűjtő bakteriumokat ölte el a csávázószer az üszögspórákkal együtt, vagy ha az oltás a csávázás után történik az erős higanykészítmények s a rézgalic által bevont mag felületén szintén nem tud vegetálni a bakterium. Legújabbban ezen is segített az „Azoform“-előállítógyár, amennyiben „Seminol“ néven egy forradalmi készítményt hoz forgalomba, melyet vízben kell feloldani s azzal pácolni a vetőmagot. Pácolás után szellős helyen kitergetve a mag hamar megszikkad s a vetőmagról a formatdehid 2 nap alatt elpárolog, amikor is az „Azoform“-al való oltás hatásosan végezhető. Részemről a nedves pácolást jobban szeretem, mert a vízben való megkeverés által sok léha szem, amit még a rosta s trieur szele sem tud kihajtani, a víz felszínére jut, lemerhető s a mag tisztasága ezáltal is nyer, viszont a felvett vízmennyiség oly csekély, hogy 10—12 órai szikkadás után a buza újra teljesen száraz lesz. A „Seminol“ is kipróbálom ez év őszén.

Kolliget, 1927. okt. hó.

Kubick Ferenc.

Törvények, rendeletek.

November elején bevezetik a vasuti zónajegyeket. A városok közelében fekvő falvak lakóit elsősorban a C. F. R. nek az az intézkedése, mely szerint a C. F. R. vezérigazgatósága november 1-ével megszünteti a IV. osztályt az összes vonalakon. November 1-ével bevezetik a 60 kilométeres távolságra szóló *menettérti jegyeket, amelyek csak a személyvonatokon lesznek érvényesek.* Az utas a térít jeggyel annak megváltásától számított 24 órán belül köteles visszautazni, illetve a jegy 24 óra múlva érvénytelenné válik. A III. kocsiosztályra szóló menettérti jegyek árai a következők: 1—5 kilométer távolságra 12 lej, 6—10 kmre 22 L, 11—15 kmre 34 L, 16—20 kmre 43 L, 21—25 kmre 55 L, 26—30 kmre 64 L, 31—35 kmre 74 L, 36—40 kmre 86 L, 41—45 kmre 96 L, 46—50 kmre 108 L, 51—55 kmre 118 L, 56—60 kmre 130 L.

Megjelent a borhamisítási törvény végrehajtási utasítása. Felhívjuk tagjaink figyelmét a borhamisítási törvény végrehajtási utasítására, mely a Monitorul Oficial idei október 21-iki 234. számában jelent meg.

EGYLETI ÉLET

Tagdíjnyugtázás.

Az E. G. E. titkári hivatalához a következő összegek küldettek be:

1926. évre 106 L tagdíj pótlást fizetett. Brunner Károly Válaszut.

1927. évre 200 L tagdíjat fizetett: Bognár és Szántó Gazd. Oszt. Kolozsvár, Béli Tivadar Bodola, Béli Pál Sepsiszentgyörgy, Palló Sándor Kolozs, Brunner Károly Válaszut.

1927. évre 150 L. E. G. pótdíjat fizetett: Bognár és Szántó Gazd. Oszt. Kolozsvár, Béli Pál Sepsiszentgyörgy, gr. Dégenfeld Kristóf Kutyfalva, Palló Sándor Kolozs, Brunner Károly Válaszut.

A kukorica-termelési, mésznitrogén műtrágyázási stb. kísérletek eredményéről szóló jelentések most gyűlnek be rendre az E. G. E. Növénytermelési és Értékesítési Szakosztályához. A kukoricatermelési és műtrágyázási kísérletek végzésére az 1927. év kedvező volt, mert az abnormis szárazság következtében az eredmények csak viszonylagosan állapíthatók meg. Különösen a kukoricatermelési kísérleteket végző gazdátársaktól vetünk érdekes mintázott jelentéseket, amelyekből az időjárásnak a különböző fekvésekbe vetett azonos fajta kukoricák közötti különbség is élesen szembeötlök. A kísérletek eredményeit a tavaszi kukorica vetőmagkiállítás kapcsán fogja a szakosztály bemutatni az érdekelt gazdák közönségnek.

Vegyes közlemények

Időjárás. A boifalusi cukorgyár meteorológiai állomása október hóra vonatkozóan az időjárást illetőleg a következő megfigyeléseket tette: A maximális légnyomás 727.0 volt, a hó 10-ikén, a minimum pedig 709.3, a hó 24-ikén. A legnagyobb meleg +26.5 °C-t 2-ikén észlelték, a legkisebb meleg 28. és 29-ikén — 1.3 °C. volt. Az okt. havi középhőmérsékletet +9.67 °C.-ban állapították meg. A legnagyobb csapadék 4-ikén 32.3 mm. volt. A csapadék egész havi mennyisége 57.6 mm., a csapadékos napok száma 10 volt.

Háromszékvármegye mezőgazdasági helyzete — azt mondhatjuk, hogy — egyenesen katasztrofális. A szárazság sokkal nagyobb mértékben pusztított a Székelyföldön, mint Erdély más vidékein, mert ott a tavaly ősztől ez év júniusáig semmi eső nem volt. Azután egy pár kisebb csapadék után jött a nagy szárazság, amelynek következtében a legtöbb helyen áll-

bozta meg a termés az elvetett mag mennyiségét. Ehez jött még az a körülmény, hogy a vármegye pénzügyigazgatója a megyére kirótt felemelt adó behajtását minden mellékkörülményre való tekintet nélkül a legnagyobb könyörtelenséggel végezte. Az amugy is nyomorító pénzügyi helyzet adóság csinálásba kergette a népet és ma magas kamatterhek is nyomják a székely földművesek vállát. A gazdaközönség helyzetének és hangulatának kifejezése okából kívánatos volna, hogy a tavasszal ujjaalakult vármegyei gazdasági egyesület egy gazdaggyűlést hívjon egybe Sepsiszentgyörgyre, mely felhívna az illetékes hatóságok figyelmét a gazdaközönség bajaira.

A gyergyószentmiklósi gazdaggyűlés nov. 13-ára halasztott el. Csikvármegye Gyergyóvidékének Gazdasági Egyesülete táviratilag arról értesít, hogy a november hó 6.-ra hirdetett gazdaggyűlés és kiállítás november hó 13-án fog megtartatni Gyergyószentmiklóson.

Már a román liszt sem versenyképes a külföldi piacon. A romániai élő állat és gabona, meg sok egyéb nyers termék mellé sorakozik most a román liszt is mint olyan áru, melynek exportálása nem jár haszonnal. A határszéli nagy malmok, amilyenek az aradi Neumann, Sas, a pécskai Gizella, stb. nagymalom, sorra építenek le és szüntetik be üzemüket. A buza ára ma már olyan alacsony, hogy ennél lejjebb nem szállítható. A tavalyi 750 L.-es árral szemben ma 700 L. a buza mázsánkénti ára és emellett a tavaly ilyenkor összehasonlíthatatlanul kedvezőbbek voltak a világpiaci áralakulások is. Mindaddig, amíg a mezőgazdasági termények és termékek exportvámját a kormány el nem törli és az exporttal járó magas taxákat, illetékeket nem redukálja, az őstermelés lefelé fog haladni a lejton, addig helyzetünk jobbra fordulását nem remélhetjük. El lehetünk készülvén azonban arra, hogy a mezőgazdasági jellegű ipari vállalatok is fokozatosan a csőd felé fognak haladni, ha ugyan eddig is még nem tették azt.

A szegénység és a kommunizmus. Az általános és napról-napra mind jobban fokozódó elszegényedés fokozza a nyomort, növeli az elégedetlenséget, amely a kommunizmusnak a tulajdonképeni melegágya. Az állam feladata elérhető állapotokat teremteni a közhivatalokat megtisztítani a baksisokat szedő és elfogadó, megvesztegethető tisztviselőktől. A legkisebb hivataltól kezdve, fel a miniszteri székig. A gazdátársadalom feladta pedig a céltudatos, kitartó munkával dolgozni, a többet és jobbat termelés érdekében. Csakis így kerülhetjük el azt, hogy a bolsevizmus terjedésére igen alkalmas mai közállapotaink helyes irányban terelődjenek.

A gabonakereskedők és exportőrök a héten Konstancában tartott ülésükön elhatározták, hogy memorandumba foglalva kifejtik sérelmeiket a kormány elűt és a magas szállítási tarifa, valamint a magas raktárdíjak sürgős leszállítását kérik. A memorandumot küldöttség fogja a földművelésügyi és pénzügyminisztereknek a jövő hét folyamán átadni.

Az Agrár Comité tagjainak kinevezése lejárván további 5 év tartamára kineveztettek: Nicolaescu I. C., Cipăianu G., Gane N., Alexandru, Alexandrescu Aris id, Magheru Titu, Miculescu Emil, Urlăţeanu Stefan, Crăciunescu Cornel, Mandicevschi Ernst, Nedici G és Busuiocescu D.

Ismét kapható

a Krieger-féle REPARATOR

hűlés, csusz, kőszvény elleni szer, minden gyógyszerárban. Ara 65 L. Ahol nem kapható, oda 3 üveget 210 Lei utánvétellel küld a főraktár

Farmacia FLOHR Cluj.

Gazdaggyűlés Dálnokon. Az elmúlt héten Dálnokon népes gazdaggyűlés volt. Az ülés előadója lovag *Asbóth Béla* és *Móritz Miklós dr.* a gazdasági bajokon való segítés módjairól és eszközeiről tartottak előadásokat, melyekben rámutattak a gazdasági fejlődés útjaira, a gazdasági szervezkedés nagy fontosságára. A gazdaggyűlés határozatot hozott a gazdakör, a Hangyaszövetkezet, Iejszövetkezet és Iótenyészítő egyesület megalakítása tárgyában. Székelyföldön, ahol a hatóságok minden politikai megnyilatkozással szemben olyan nagyfokú bizalmatlansággal viselkednek, a megfélemlítő ellenőrzés áthat a nép gazdasági szervezkedési lehetőségeire és készségeire is, minek folytán a nép még ott is félénk, ahol legtermészetesebb jogairól van szó. Ez a körülmény nagyban hozzájárul, hogy a gazdakörök alakítása Székelyföldön olyan nagy nehézségekkel jár.

Baromfiállítás Kolozsváron. A „Fau-na” Kisállattenyésztő Egyesület a folyó évben is megtartotta a szokásos őszi kiállítását, amelynek rendezésében *Cristea Tibor*, *Tofán Pál*, *László Tibor* és *Rostescu Gyula* vettek tevékeny részt. A kiállítók sorában láttuk a korábbi évek kiállításait, így első helyen *Szász István* orpington fehér csoportját, *Barbul dr.* plymuth-jait, a galambok osztályában *Lászlóffy F.* és *Jordáki Lajos* galambcsoportjait. A tyukokon kívül kevés liba és ruca volt bemutatva, annál változatosabb volt azonban a kutyák csoportja, amelyben többnyire luxuskutyák kerültek bemutatásra.

Állást kereső gazdatisztek és ispánok az év végének közeledtével sűrűn keresik fel személyesen és levélileg az E. G. E. gazdatiszti osztályát. Arra kérjük az alkalmazottakat kereső gazdaközönséget, hogy az egyesületünk gazdatisztosztályánál nyilvántartott állástkeresőket első sorban szíveskedjenek figyelemre méltatni, annál is inkább, mert az állást keresők közül ma is többen vannak, akik a földreform következtében valósággal az utcára kerültek, vagy fognak kerülni rövidesen.

Falusi kosárfonó tanfolyamok. A kosárfonás, mint házi ipar némi mellékeresethez juttatja a falusi földművelő népet. De ha nem is értékesítési, hanem csupán a saját gazdasági szükségletének biztosítása céljából tanulja meg a gazda a kosárfonást, hasznos foglalkozást szerez ezzel úgy magának, mint házanépének. Az Erdélyi Gazdasági Egylet az uton is felhívja azon gazdaköröket, amelyek kosárfonó tanfolyamot óhajtának rendezni, hogy ezen szándékukat szíveskedjenek bejelenteni az egyesület titkári hivatalához, mely esetben minimális díjazásért oktató kosárfonó mestereket ajánl és fűzvevő beszerzési forrásokat is közöl.

Románián keresztül küld Oroszország Ausztriába búzát. Brailából jelentik, hogy Ojesszából egy buszszállító hajó érkezett, melynek rakományát uszályhajókön szállítják a Dunán Ausztriába. Ebből arra következtethetünk, hogy az orosz buza kiszorította a román búzát Ausztriából. Ezt annak tulajdoníthatjuk, hogy a kormány a magas export vámokkal, büntető export-vasuti fuvardíjjal, kétszeres forgalmi adóval, kommisszió s egyéb címen kivetett illelékekkel a szokásos baksisokon kívül annyira megdrágítja a kivitelt, hogy elveszítjük legközelebbi külföldi piacunkat is. Épen Ausztria egyike azoknak az államoknak, amelyek agrár védővámokkal igyekeznek távollattani a külföldi búzát és ahelyett, hogy a kormány ezt kedvezményekkel ellensúlyozni igyekezne előli a legjobb igyekezetet is az indokolatlan exportellenes intézkedéssel.

A mezőgazdasági kamarák közgyűlése. A mezőgazdasági kamarákról szóló törvény 18. §.-a előírja, hogy a kamarák a földmív. miniszter jóváhagyásával évenként összehívják az összes választókat közgyűlésre. Három év óta működnek már a kamarák minden vármegyében több milliós költségvetéssel és a gazdaközönség nagy áldozatai mellett tájékozatlan

még mindig a kamara tevékenységét illetőleg. A gazdaközönség szeretné tudni, hogy mit dolgoztak eddig a kamarák, van-e munka-programjuk és mire költik a nehéz milliókat. Kíváncsi volna ezért a közgyűlések összehívása annál inkább, mert működésüket a változott viszonyoknak megfelelő irányba kell terelni.

A kolozsvári kereskedelmi kertészek gyűlése. A kolozsvári kereskedelmi kertészek ép úgy, mint az ipar, mezőgazdaság és kereskedelem, szintén súlyosan érzik a nyomasztó pénzügyi viszonyokat, a kertészet ügyének külföldi viszonylatban való kedvezőtlen helyzetét, a munka érvényesülésének ezerféle akadályát, a kertészsegédképzés ügyének rendezetlen voltását. Elhatározták ezért, hogy Kolozsváron nov. 13-án az E. G. E. Alfiu-u. 10. sz. alatti székházában egy megbeszélést tartanak afelől, hogy az erdélyi kertészet ügyének előbbre vitele és a bajok orvoslása érdekében mik volnának a teendők. Az érdekeltek ezután is meghívhatnak az értekezletre.

A katolikusok székelyföldi nagygyűlése az alkoholfogyasztás csökkentéséért. A háború utáni években megdöbbenéssel észleltük a Székelyföldön, hogy az alkoholfogyasztás hova tovább mindinkább nagyobb mérvet ölt. Nem akarunk e szomorú jelenségnek sem lelki, sem gazdasági okaira ez alkalommal kitérni, csupán rámutatni azon kulturális munkára, melyet a katolikus nagygyűlés szociális szakosztálya indított be, mikor előadások tartásával, tehát a meggyőzés fegyverével igyekszik az alkohol pusztításával szemben felvenni a küzdelmet. A katolikus nagygyűlés szociális szakosztálya részéről legutóbb *Bálint* Vilmos szenttamási plébános tartott nagy felkészültséggel érdekes előadást. Elmondva az alkohol keletkezését, melyet a feltaláló alkímisták spirítusnak — szellemnek s a belőle készített pálinkát aqua vitae-nek — az élet vizének nevezték el. Aztán nagy irodalmi felkészültséggel mutat rá a szeszitalok nagyfokú erkölcsi és anyagi pusztítására. Rávilágít azon kísérletekre, melyeket az alkohol hatásának megismerésére végeztek s kimutatja, hogy az alkoholfogyasztás úgy a szellemi, mint a fizikai munkára minő káros, teljesítményt csökkentő hatása van.

Traktor-váltóke-bemutató. Köztudomású dolog, hogy hegyes (lejtős) területen sem a fogatos, sem a traktoros u. n. „ággekék” nem végeznek oly jó munkát, mint az ugynevezett „váltókek”. Fogatos váltóke már többféle típus van használatban, úgy egyvasu, mint kétvasu, de traktoros váltóke még kevés, bár a traktorok hegyes vidékeken is egyre terjednek. Fenti körülményektől indítva Szentgothárdi birtokomra hoztam egy 14-es számú Olivér-típusú kettős váltókeket s eddig tapasztalataim szerint a következőket írhatom róla: 1. Az ekét a Tordson-traktor könnyen viszi. 2. Az átbillentés barázda végén gyorsan eszközölhető egy egyszerű készülékkel. 3. A barázdákat teljes tökéletességgel fordítja át, ami váltókekénél természetesen is. 4. A szántás mélysége annyira fokozható, hogy rigolloszni is lehet vele 50—60 centiméterig. 5. Az eke kezelése rendkívül egyszerű. Meggyőződve a fenti előnyökről, szolgálatot óhajtok tenni gazdatársaimnak azzal, hogy az ekét természetben is bemutassam, miért is kérem mindazokat, kiket érdekel, hogy folyó hó 13-án vasárnap d. e. 11 órákor legyenek vendégem Szentgothárdi birtokomon. Az érdeklődőket a fenti nap reggelén szamosujvári állomáson 8—9 órákor, Kissármáson 9 órákor kocsik fogják várni. Szentgothárd, u. p. Tága.
Gróf Wass Endre.

PIAC

A kolozsvári országos vásár igen gyengén sikerült. A felhajtás és kereslet egyaránt gyenge volt. Vétel általában igen kevés történt, az is inkább helybeli szükségletek kielégítésére. Külföldi kereskedők, valamint belöldi kereskedők sem jöttek el a vásárra. Legélénkebb volt még a fejős tehén vásár, árak 8—15000 lej között ingadoztak. Hízott marha 16—18 lejért, vágó marha 12—14—16 lejért cserélt gazdat. A sertést 30—46 lejért vették élőszuliban. Némi élénkséget mutatott a zöldségpiac. A burgonya ára 100 kilogrammonként: rózsza 400—450 lej, kili 800—900 lej, hópehely 350—400 lej. Aima 10—16 lej kg.-ként. Diót

20 literes vékánként 250 lejért vették. Murok 50, petrezselyem 70 lejért kelt el 20 literes vékánként.

Gabonaárak métermázsánként a feladóállomáson: buza Erdélyben 720—730, Bánátban 710, rozs Erdélyben 640—650, zab Erdélyben 500, Biharban 480, sörárpa Mezőségen 610, Bácságban, Moldvában 640, takarmányárpa Erdélyben 550—560, Bánátban 580—600, új kukorica Erdélyben és Bánátban 420, Regátban 370—380.

Emelkedőben a lóheremag ára. Lóheremagpiacon a kereslet megélenkült, ami fejezésre is jut az árak némi emelkedésében. Ma 43—48 lejés árakon veszik a herét, azonban ez még mindig nem megfelelő a gazdáknak. Az árak további emelkedése várható.

Szüreti eredmények és a borárak. Az Érmelléken a termésátlag 10—15—20 hektoliter között váltakozott. A 12—14 Wagner-fokos bor 13—22 L. Aradhegyalján a borpiac üzletelen, a 10—11 Malligande fokos bor 18—19 L. Apattelken 24—26 L., Máriaöldön 16—17 L., a Mezőségen 28—32 L., Erdélyhegyalján 32 L., a Küküllő mentén 26—28 lejés áron történtek vételek. A regál és besszarábial gyenge 7—8 Malligande-os borokat 9—12 lejért kínálják. Olcsók s így Erdélyből is nagyon keresik. A Mezőségen a készlet elfogyott.

IRODALMI SZEMLE

Könyvszemle. Az E. G. E. irodalmi és Könyvkiadóvállalati Szakosztályának megjelent könyveinek jegyzékét a mérsékelt megállapított ár feltüntetésével az Erdélyi Gazda majdnem minden számában közzé tesszük. Tájékoztatásul közöljük továbbá, hogy ezeken kívül a Franklin Társulat „Falusi Könyvtár” kiadványaként megjelent mezőgazdasági szakkönyvek közül Erdélyben a következők szerezhetőek be: *Farkas M.*: Magyar méhészkönyv, *Berger K. Lajos*: Kereskedelmi növények, *Krolop A.*: Az apró jószág tartása. *Szántó Péter*: A bogycs gyümölcsök, *Szántó Péter*: A dinyetermesztés, *Zigány Z.* Szederfa és selyemhernyó, *Sávoly S.*: Melegágy a házi kertben, *Győry E.*: A borkezelésről, *Réll J.*: Miként emeljük gazdaságunk jövedelmét, *Monostori K.*: Állataink védelme betegségeikről, *Mike O.*: A szálas takarmány növények, *Dely K.*: Az állat és élete, *Nyáry F.*: A dohánytermelés, *Nyáry F.*: A phylloxera, vértelű, kolorádóbogár, *Starnfeld Béla*: A házikertek berendezése, *Gyürky A.*: A gyümölcs értékesítése, *Nyáry F.*: A gazdasági és haszonnövények, *Mike O.*: Ipari és kereskedelmi növények, *Szivós B.*: A műtrágyázás vezérfonal, *Sierbán J.*: A kender termelése és áztatása, *Rombay D.*: A szőlő elleneségei és betegségei, *Sávoly S.*: Seprőcirók, *Rombay D.*: Szőlőművelés, *Monostori K.*: A lótenyésztés és lógondozás, *Pombay D.*: A zöldségtermesztés, *Rombay D.*: A cukorrépa, *Fehér Z.*: Olajos növények termesztése, *Buchta*: A konyhakerti termények gazdasági értékesítése, *Winkler*: Házinyulenyésztés. E könyvek Lepage könyvkereskedésénél (Cluj, Mátyás király-tér) beszerezhetőek.

Szőlőoltványokat, gyümölcsfákat,

98

gyümölcsfa vadoncokat, rózsafákat, akácfacsemeteket, Gleditscát és eper palántákat stb. eladásra bocsátunk a legjobb minőségben és a legjutányosabb árak mellett. A tordai 1927. október 15—17-én kertészeti kiállításon a szőlő és gyümölcsfa oltványokért arany éremmel lottunk kitüntetésre. Kérjen árjegyzéket és ültessenek összel, mert a fogamzás biztosabb.

„TRITEANU”

gyümölcsfaiskola és szőlőoltványtelepe
RÁZBOENI-CETATE (Székelyföldvár), jud. TURDA.

APRÓHIRDETÉSEK.

Eladó Gyulafehérvárral tőzsomszédos községben, folyóvíz mellett, kisebb parkban fekvő 5 szobás urllakással, 3 szobás kert házzal, a falu szélén elterülő, kitűnő fekvésű 130 hold területű, kedvező megosztású szántó, kaszáló, legelő, berek, 4 hold termő szőlőből álló birtok. Legnagyobb részben szőlőtelepítésre alkalmas. 1/4, 1/2 részben, vagy egészben is megvehető. Felvilágosítást nyújt: Dr. Eöry István Ighlu-Magyarigen. 96

Ingyen

küldöm **szőlőoltvány** árjegyzékemet mely az egész országban a legolcsóbb árakat és minden szőlőbirtokosra nézve megfizethetetlen tanácsokat tartalmaz. A saját é-dekében ne vegyen addig oltványt, vagy bármilyen fajta vesszőt, míg át nem olvassa szőlészeti utmutatómat.

Cim: J. SZÜCS szőlőtelep 23.
DIOSIG, Jud. Bihar. 95

Viszonteladók magas jutalék mellett kerestetnek.

„AMBROSI”

szőlőoltványtelep

MEDIAŞ-MEDGYES

1898 óta szállít elsősorú szőlőoltványokat és amerikai alanyvesszőket.

Árjegyzék ingyen.

Cséplőgarnitúrák.

A legújabb gyártmány, hosszú rázó-szerkezettel, duplasoros golyócsapágyakkal, acélrámával, benzín-petroleum-motorral, gőzgéppel párosítva. **Malmigépek** Ganz hengerek, szik-szíták, kombinált koplató-és tisztító gépek, daratisztítók stb. **malomátalakítások, Dieselmotorok** kompresszoros és kompresszor nélküli kivitelben.

C o r m i c k-International

petroleum traktor 3 vasu ekével.

Hosszu lejáratu fizetési feltételek. Gyári árak.
Román Gazdasági Gépkereskedelmi Rt.
Az Első Magyar Gazdasági Gépgyár R.-T.
Budapest romániai képviselőlete.

Cluj—Kolozsvár, Str. Regina Maria 45.

Telefon: 151. Távirat: Locomobil.

3997

Gyümölcsfákat,

bogycs gyümölcsfákat, díszfákat, díszcserjéket, oltott rózsákat, díszenyőket, gyümölcsfa-alanyokat,

szőlőoltványokat

és alanyvesszőket ajánlanak ismert elsőrendű minőségben.

AMBROSI, FISCHER & Co.

Falsholák és szőlő oltványtelepek R.-T. Alud—Nagyenyed.
Árjegyzék díjtalan.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részv. társ.

Cluj-Kolozsvár, Plata Unirei (volt Mátyás király-tér) 7. sz.
Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár és Marosvásárhelyen. — Saját tőkét 77 millió lej.
Affiliált intézetei: Torda-aranyosvármegyei Takarékpénztár Rt. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhelyen és Székelykeresztúron, Szászrégenvidéki Takarékpénztár Rt. Szászrégenben és Népbank Rt. Bánffyújnyadon. Minden bankügyletet a legelőnyösebben végezt. — Engedélyezett devizahely. — Áruaktaral a vasu mellett. 3802